

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทำร่่มบ่อสร้างนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ ประเมินผล และตัดสินใจว่าได้รับความคุ้มค่าจากการลงทุนหรือไม่ โดยพิจารณาจากผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนซึ่งมีด้วยกันหลายวิธี นอกจากนี้ยังควรพิจารณาถึงสภาพทางเศรษฐกิจ และความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันและในอนาคตด้วยว่าเป็นไปในทิศทางใดในการศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันนั้น มีผู้ได้ศึกษาดังนี้

สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2549) ได้เสนอ ยุทธศาสตร์เรื่องหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เปลี่ยนผ่านชุมชนสู่วิถีแห่งความยั่งยืน

สืบเนื่องจากการพบว่า ปัจจุบันแม้สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในแต่ละภาคนั้นจะมีเอกลักษณ์โดดเด่นที่แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น แต่สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในแต่ละจังหวัดกลับมีความหลากหลายมาก ทำให้ขาดความโดดเด่นในแง่การตลาด หลายผลิตภัณฑ์ขายไม่ได้และขาดจุดสนใจเพื่อพัฒนาอย่างจริงจัง นอกจากนี้ บางจังหวัดมีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไม่กี่ผลิตภัณฑ์แต่มีความโดดเด่นชัดเจน ในขณะที่บางจังหวัดมีสินค้าหลากหลายมากหมายแต่ไม่มีความโดดเด่น จากเหตุผลดังกล่าวทางรัฐบาลจึงได้เล็งเห็นถึงปัญหา และได้จัดทำยุทธศาสตร์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประจำปี 2549 โดยให้มีการคัดสรร “สุดยอดผลิตภัณฑ์” ในแต่ละจังหวัดขึ้น เพื่อนำมาสร้างเป็นจุดขายที่โดดเด่นพัฒนาสู่ของที่ระลึกประจำจังหวัด โดยหลักเกณฑ์ในการคัดสรรสุดยอด “หนึ่งจังหวัด หนึ่งกลุ่มผลิตภัณฑ์” ก็จะต้องเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนเอกลักษณ์อันโดดเด่นของจังหวัด ผลิตจากภูมิปัญญาและทรัพยากรในท้องถิ่น และมีศักยภาพด้านการตลาดสูง

จากการคัดสรรสุดยอด “1 จังหวัด 1 กลุ่มผลิตภัณฑ์” โดยคณะกรรมการจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในเดือน พฤษภาคม 2549 พบว่า ร่มกระดาษสา เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดเลือกให้อยู่ในกลุ่มผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในอนาคตจะมีการผลักดันให้นำผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจัดแสดงและจำหน่ายในงาน Mid-Year Fair และงาน Trade Fair ต่างๆทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมาตรฐาน เพิ่มขีดความสามารถในการผลิต เพื่อพัฒนาสู่การเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกประจำจังหวัดเชียงใหม่ต่อไปในอนาคต

กลุ่มแผนงานและประเมินผล กรมทรัพย์สินทางปัญญา (2548) ได้รายงานผ่านระบบออนไลน์ เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2548 เรื่อง การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในโครงการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ผลิตผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ซึ่งถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญา และสนับสนุนให้มีการนำมาขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยสามารถนำทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นการขยายช่องทางและโอกาสในการเจรจาทางธุรกิจ อันจะส่งผลให้เกิดการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของประเทศตามนโยบายรัฐบาล ในการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นมีความมุ่งหมายหลัก 3 ประการด้วยกัน คือ

1. เพื่อคุ้มครองผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้า และเพื่อมิให้ชื่อเสียงและความนิยมของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าของตนต้องสูญสิ้นไป อันเนื่องมาจากการที่บุคคลอื่นได้ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยไม่ถูกต้อง

2. เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย

3. เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคมิให้สับสนหลงผิดเกี่ยวกับพื้นที่แหล่งกำเนิดของสินค้า และต้องเสียหายเนื่องจากบริโภคสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพตามที่ต้องการ

รณรงค์สร้างนับได้ว่าเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดเชียงใหม่ ที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาให้ความสำคัญและสนับสนุนให้มีการนำมาขึ้นทะเบียนเพื่อจดสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า โดยเกรงว่าชื่อเสียงของสินค้าเหล่านี้อาจถูกฉกฉวยไปใช้ประโยชน์ด้วยการแสดงข้อความเท็จ ดังเช่นที่บริษัทค้าข้าวอเมริกันใช้คำว่า “Jasmati” เป็นเครื่องหมายการค้า ทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดว่าเกี่ยวข้องกับข้าว “Jasmine” หรือข้าวหอมมะลิของไทย การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะช่วยปกป้องชื่อเสียงของสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาไทย และช่วยปกป้องผู้บริโภคจากการหลอกลวงด้วยการใช้สิ่งบ่งชี้อื่นเป็นเท็จ

ฉัตรชัย ไชยมงคล (2548) ได้ศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตตุ๊กตาไทย กรณีศึกษาศูนย์ผลิตตุ๊กตาเชียงใหม่ บ้านดงขี้เหล็ก ตำบลมะขามหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตตุ๊กตาไทย กรณีศึกษาศูนย์ผลิตตุ๊กตาเชียงใหม่ บ้านดงขี้เหล็ก ตำบลมะขามหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาด้านต้นทุนการทำตุ๊กตาไทยพบว่า ต้นทุนส่วนใหญ่เป็นต้นทุนวัตถุดิบทางตรง และค่าแรงทางตรงแยกตามประเภทและขนาด โดยต้นทุนการผลิตตุ๊กตาพอร์ซเลนขนาดเล็กเท่ากับ 315 บาทต่อตัว ขนาดกลางเท่ากับ 349 บาทต่อตัว ขนาดใหญ่เท่ากับ 410 บาทต่อตัว ตุ๊กตาเซรามิกขนาดเล็กเท่ากับ 152 บาทต่อตัว ขนาดกลางเท่ากับ 163 บาทต่อตัว ขนาดใหญ่เท่ากับ 184 บาทต่อตัว

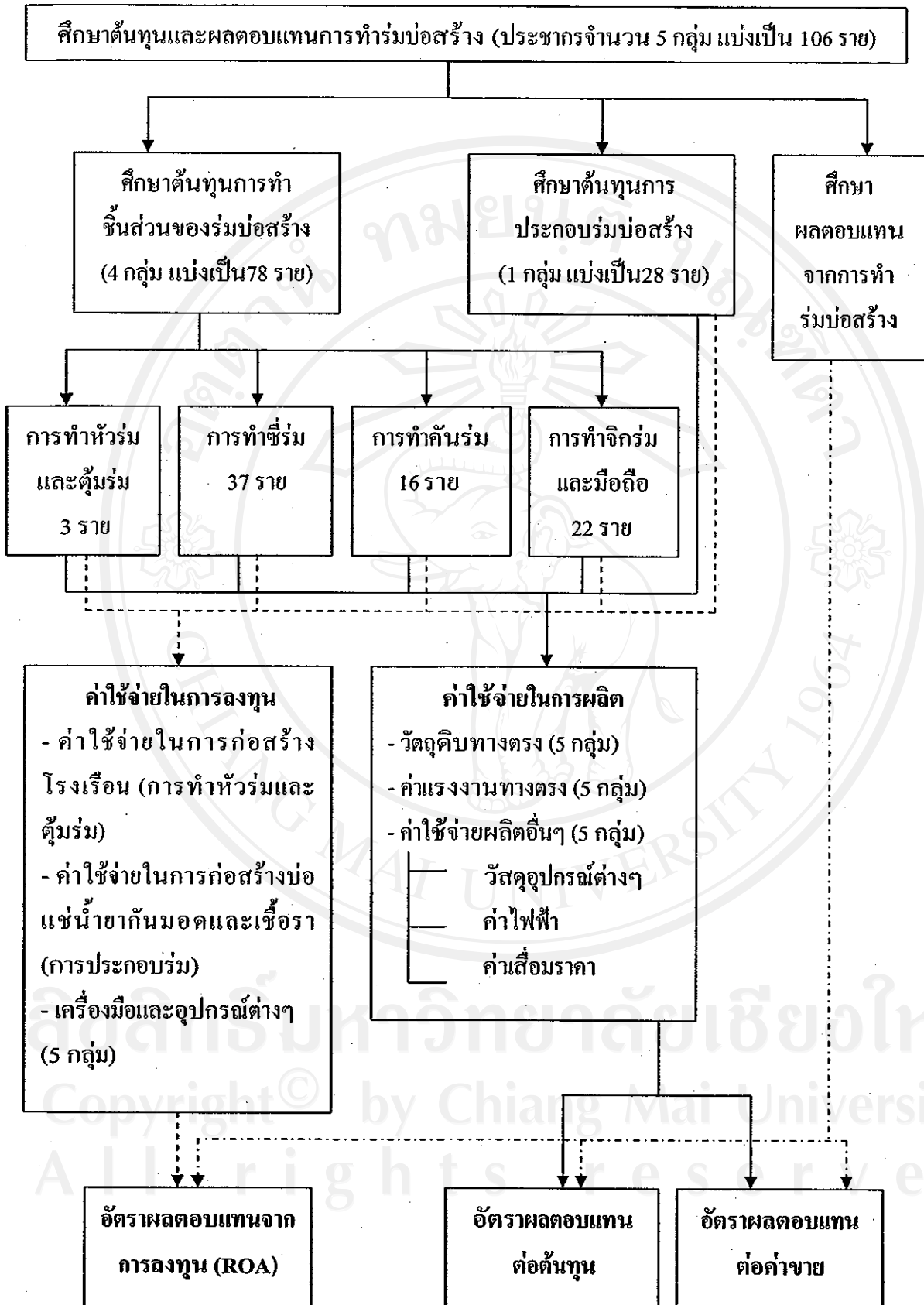
ตุ๊กตาผ้าอัดขนาดเล็กเท่ากับ 150 บาทต่อตัว ขนาดกลางเท่ากับ 163 บาทต่อตัว ขนาดใหญ่เท่ากับ 186 บาทต่อตัว อัตรากำไรต่อดัชนีทุนของตุ๊กตาพอร์ซเลนขนาดเล็กเท่ากับร้อยละ 11.20 ขนาดกลางเท่ากับ ร้อยละ 28.29 ขนาดใหญ่เท่ากับร้อยละ 46.49 ตุ๊กตาเซรามิกขนาดเล็กเท่ากับร้อยละ 12.05 ขนาดกลางเท่ากับร้อยละ 53.41 ขนาดใหญ่เท่ากับร้อยละ 89.79 ตุ๊กตาผ้าอัดขนาดเล็กเท่ากับร้อยละ 12.99 ขนาดกลางเท่ากับร้อยละ 53.64 ขนาดใหญ่เท่ากับร้อยละ 88.38 อัตรากำไรต่อค่าขายของตุ๊กตา พอร์ซเลนขนาดเล็กเท่ากับร้อยละ 10.07 ขนาดกลางเท่ากับ ร้อยละ 22.45 ขนาดใหญ่เท่ากับ ร้อยละ 31.73 ตุ๊กตาเซรามิกขนาดเล็กเท่ากับร้อยละ 10.75 ขนาดกลางเท่ากับร้อยละ 34.81 ขนาดใหญ่เท่ากับร้อยละ 47.31 ตุ๊กตาผ้าอัดขนาดเล็กเท่ากับร้อยละ 11.49 ขนาดกลางเท่ากับร้อยละ 34.91 ขนาดใหญ่เท่ากับร้อยละ 46.91 อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของตุ๊กตาพอร์ซเลนเท่ากับร้อยละ 9.24 ตุ๊กตาเซรามิกเท่ากับร้อยละ 8.76 ตุ๊กตาผ้าอัดเท่ากับร้อยละ 11.08

ณัฐริชา ขจรเสรีลิขิตกุล (2546) ได้รายงานในหนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ ฉบับวันที่ 8 มกราคม 2546 เรื่อง งานเทศกาลร่มบ่อสร้างและหัตถกรรมสันกำแพง โดยให้รายละเอียดว่างานเทศกาลนี้เป็นงานเทศกาลประเพณีที่มีชื่อเสียงงานหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ โดยจะจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในช่วงวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์แรกของเดือนมกราคมในแต่ละปี ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ร่มบ่อสร้างซึ่งมีต้นกำเนิดจากความเชื่อทางพุทธศาสนาแต่โบราณ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านของชาวอำเภอสันกำแพงให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายและยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอสันกำแพงด้วย โดยกิจการในงานจะประกอบด้วย ขบวนแห่ทางวัฒนธรรม การประกวดรถประดับร่ม การทำร่ม การวาดร่มและพัด การประชันความงามของธิดาร่ม และแม่หญิงซිරดตีบทางซ็อง นอกจากนี้ยังมีการละเล่นพื้นเมือง การแสดงทางวัฒนธรรม และการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมบ้านบ่อสร้างด้วย

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้มีกรอบแนวคิดในเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทำร่มบ่อสร้าง : กรณีศึกษากลุ่มทำร่มบ่อสร้าง อำเภอสันกำแพง และอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ดังแสดงในภาพที่ 1

All rights reserved

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงกรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทำร่วมบ่อสร้าง โดยกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาคั้งนี้แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มจำนวน 106 ราย โดยเป็นกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพทำขึ้นส่วนร่วมบ่อสร้าง 4 กลุ่ม จำนวน 78 ราย และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพประกอบบ่อสร้าง 1 กลุ่ม จำนวน 28 ราย ซึ่งมีรายละเอียดการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาต้นทุนการทำขึ้นส่วนของร่วมบ่อสร้าง ได้แก่ การทำหัวร่วมและตุ้มร่วม การทำตุ้มร่วม การทำคันร่วม การทำจักรร่วมและมือถือ และศึกษาต้นทุนการประกอบร่วมบ่อสร้าง โดยแยกต้นทุนที่เกิดขึ้นเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1. ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรก (Investment Cost) เป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนเมื่อเริ่มต้น ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างโรงเรือนเพื่อใช้ในการทำหัวร่วมและตุ้มร่วม ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างบ่อแช่น้ำยากันมอดและเชื้อรา และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการทำขึ้นส่วนของร่วมบ่อสร้างและการประกอบร่วมบ่อสร้าง

1.2. ค่าใช้จ่ายในการผลิต (Manufacturing Overhead) เป็นค่าใช้จ่ายที่จะต้องจ่ายเพื่อก่อให้เกิดรายได้ ได้แก่ ค่าวัสดุคิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ อันประกอบไปด้วยค่าวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ค่าไฟฟ้า และค่าเสื่อมราคา

2. ศึกษาผลตอบแทนจากการลงทุนทำร่วมบ่อสร้างเพื่อคำนวณหารายได้จากการดำเนินงานโดยใช้วิธีวิเคราะห์ผลตอบแทน 3 วิธี คือ อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน(ROA) อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน และอัตราผลตอบแทนต่อค่าขาย

ทฤษฎีต้นทุนที่เกี่ยวข้อง

การจำแนกต้นทุน

ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกิจการหนึ่งๆนั้น สามารถจำแนกเป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายได้หลายประเภทตามวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลไปใช้ ในบางครั้งต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายดังกล่าวอาจมิได้มีวิธีการคำนวณหาต้นทุนตั้งแต่แรกเริ่มซึ่งวัตถุประสงค์จนผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อจำหน่ายภายในกิจการเพียงแห่งเดียว แต่อาจจะเกิดจากการนำต้นทุนแต่ละหน่วยการผลิตจากหลายๆธุรกิจเข้ารวมกันเป็นต้นทุนหนึ่งหน่วย ทั้งนี้ประเภทของการจำแนกต้นทุนที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ (ดวงมณี โกมารทัต, 2543)

การจำแนกต้นทุนตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์

ในธุรกิจที่ผลิตสินค้าจำเป็นต้องคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ (Product Cost) ไม่ว่าธุรกิจจะผลิตสินค้าในรูปลักษณะใด มีขนาดเล็กหรือใหญ่ ส่วนประกอบของต้นทุนผลิตภัณฑ์จะเหมือนกัน คือ ประกอบด้วยต้นทุนวัตถุดิบ ค่าแรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. **วัตถุดิบ (Materials)** คือ วัตถุดิบที่นำมาใช้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญทำให้การผลิตนั้นสำเร็จรูป ต้นทุนวัตถุดิบแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1. **วัตถุดิบทางตรง (Direct Materials)** หมายถึง วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตและสามารถทราบได้อย่างชัดเจนว่าใช้ในการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งในปริมาณและต้นทุนเท่าใด รวมทั้งจัดเป็นวัตถุดิบส่วนใหญ่ที่ใช้ในการผลิตสินค้าชนิดนั้นๆ

1.2. **วัตถุดิบทางอ้อม (Indirect Materials)** หมายถึง วัตถุดิบต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อมกับการผลิตสินค้า แต่ไม่ใช่วัตถุดิบหลักหรือวัตถุดิบส่วนใหญ่ และยากที่จะคำนวณเป็นต้นทุนของสินค้าหน่วยหนึ่งหน่วยใดได้โดยตรง

2. **ค่าแรงงาน (Labor)** หมายถึง ค่าจ้างหรือผลตอบแทนที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างหรือคนงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าหรือบริการ การจ่ายค่าแรงมีหลายลักษณะ เช่น ค่าแรงงานรายเดือน ค่าแรงงานรายชั่วโมง ค่าแรงรายหน่วยสินค้า ซึ่งโดยปกติจะแยกค่าแรงงานเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1. **ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor)** หมายถึง ค่าแรงต่างๆที่จ่ายให้แก่คนงานหรือลูกจ้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าสำเร็จรูปโดยตรง รวมทั้งเป็นค่าแรงงานที่มีจำนวนมากเมื่อเทียบกับค่าแรงทางอ้อมในการผลิตสินค้าหน่วยหนึ่งๆ จัดเป็นค่าแรงงานส่วนสำคัญในการแปรรูปวัตถุดิบให้สำเร็จรูป และสามารถคำนวณเป็นต้นทุนของสินค้าหน่วยหนึ่งหน่วยใดได้โดยตรง

2.2. **ค่าแรงทางอ้อม (Indirect Labor)** หมายถึง ค่าแรงงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับค่าแรงงานทางตรงที่ใช้ในการผลิตสินค้า ซึ่งยากที่จะติดตามมาคำนวณเป็นต้นทุนของสินค้าหน่วยหนึ่งหน่วยใดได้แน่นอนและชัดเจน

3. **ค่าใช้จ่ายในการผลิต หรือ ค่าใช้จ่ายโรงงาน หรือ โสหุ้ยการผลิต หรือต้นทุนผลิตทางอ้อม (Manufacturing Overhead หรือ Factory Overhead หรือ Manufacturing Burden หรือ Indirect Costs)** หมายถึง แหล่งรวบรวมค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าซึ่งนอกเหนือจากวัตถุดิบทางตรง หรือค่าแรงทางตรงได้ อันเป็นการจ่ายเพื่อให้การผลิตเป็นไปได้ หรือเป็นไปได้ด้วยความสะดวกขึ้น ดังนั้น ภายใต้อำนาจค่าใช้จ่ายการผลิตจึงประกอบด้วย รายการที่มีลักษณะที่เป็นต้นทุนทางอ้อมของสินค้าซึ่งไม่สามารถจัดเป็นต้นทุนของสินค้าหน่วยหนึ่งหน่วยใดได้อย่างแน่นอนชัดเจน

ต้นทุนนี้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของต้นทุนรวมของผลิตภัณฑ์ การปันส่วนค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมจึงมีความสำคัญต่อการคำนวณต้นทุนรวม การประมาณค่าใช้จ่ายที่ไม่ถูกต้อง จะมีผลทำให้เกิดความผิดพลาดในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารกิจการอย่างมาก เช่น ทำให้การกำหนดราคาสูงหรือต่ำเกินไป ทำให้การลงทุนผิดพลาด ทำให้การประมาณการและการคิดค่าใช้จ่ายไม่

ถูกต้อง นอกจากนี้การวิเคราะห์ต้นทุนทางอ้อมอย่างละเอียด ยังมีผลต่อการพิจารณาการลดต้นทุนได้อีกทางหนึ่งด้วย

ภายหลังจากที่ทราบค่าใช้จ่ายในการผลิตทั้งหมด สิ่งที่ต้องพิจารณาต่อไปคือ การจัดสรรหรือการปันส่วนค่าใช้จ่ายเหล่านี้ไปยังแผนกผลิต โดยวิธีในการกำหนดค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างานนั้นมียุทธวิธีด้วยกันหลายวิธี ซึ่งวิธีที่ผู้ศึกษาเลือกใช้ในการศึกษาคครั้งนี้คือ วิธีการใช้เกณฑ์อัตราผลิต (Unit Rate) วิธีนี้ค่าใช้จ่ายโรงงานจะจัดสรร โดยการหาอัตราส่วนระหว่างค่าใช้จ่ายโรงงานทั้งหมดต่อผลผลิตที่คาดว่าจะผลิตได้ หลักการนี้ใช้เมื่อโรงงานนั้นทำผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวหรือทำผลิตภัณฑ์ลักษณะเดียวกัน ซึ่งจะได้ผลดีที่ว่าผลผลิตที่ผลิตได้ทั้งหมดจะใช้อัตรามาตรฐานการคิดค่าใช้จ่าย โรงงานที่เหมือนกัน สูตรที่ใช้คำนวณจะเป็นดังนี้ (มณฑิร ประจวบดี, 2538)

$$\text{อัตราค่าใช้จ่ายโรงงานต่อหน่วยผลผลิต} = \frac{\text{ค่าใช้จ่าย โรงงานทั้งหมด}}{\text{จำนวนผลผลิตที่คาดว่าจะผลิต}}$$

การจำแนกต้นทุนตามการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรม ได้แก่ ต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่

1. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) เป็นต้นทุนที่มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามปริมาณการผลิตเนื่องจากในการเกิดขึ้นของต้นทุนผันแปรต่อหน่วยจะเท่ากันทุกๆหน่วย หรืออยู่ในลักษณะคงที่สำหรับสินค้าแต่ละหน่วย

2. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) เป็นต้นทุนที่มีจำนวนคงที่สำหรับปริมาณการผลิตจนถึงระดับหนึ่งภายในระดับการผลิตนั้นๆไม่ว่าจะผลิตมากหรือน้อยหรือไม่ผลิต ต้นทุนส่วนนี้จะคงที่เท่าเดิมถ้าระดับการผลิตมากจะทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยต่ำในทางตรงกันข้ามถ้าระดับการผลิตน้อย ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยจะสูง

ทฤษฎีผลตอบแทนที่เกี่ยวข้อง

การประเมินผลตอบแทนจากการลงทุนทำร่บ่อสร้างในการศึกษานี้ ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ผลตอบแทนทั้งหมด 3 วิธีด้วยกัน (เบญจวรรณ รัชย์สุธี, 2540 : 34-35) โดยแต่ละวิธีมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

All rights reserved

1. อัตรากำไรต่อต้นทุน หมายถึง อัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างกำไรที่เกิดขึ้นหลังหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วเทียบกับต้นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าทั้งสิ้น สูตรที่ใช้คำนวณจะเป็นดังนี้

$$\text{อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุน} = \frac{\text{กำไร(ขาดทุน)สุทธิ} \times 100}{\text{ต้นทุนรวม}}$$

2. อัตรากำไรต่อค่าขาย หมายถึง อัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างกำไรที่เกิดขึ้นหลังหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วเทียบกับรายได้ที่เกิดจากการขายสินค้านั้น สูตรที่ใช้คำนวณจะเป็นดังนี้

$$\text{อัตรากำไรสุทธิต่อค่าขาย} = \frac{\text{กำไร(ขาดทุน)สุทธิ} \times 100}{\text{รายได้จากการขาย}}$$

3. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Asset) หมายถึง อัตราส่วนที่เกิดจากการเปรียบเทียบระหว่างกำไรที่เกิดขึ้นหลังหักค่าใช้จ่ายต่างๆ แล้วเทียบกับสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (Non-Current Assets) สูตรที่ใช้คำนวณจะเป็นดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน}}$$